

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Α) ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ &
ΗΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΤΟΠ. ΑΥΤ/ΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΟΤΑ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝ. Δ/ΣΗΣ ΟΤΑ
Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 27
Ταχ. Κώδικας: 101 83 - ΑΘΗΝΑ
Τηλέφωνα: 213-1364836-8

Αθήνα 20 Απριλίου 2011

Αριθμ. Πρωτ.: 19664

ΠΡΟΣ: α) Αποκεντρωμένες
Διοικήσεις
β) Δήμους της Χώρας

Β) ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Δ/ΝΣΗ 39^η ΦΟΡΕΩΝ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
Ταχ. Δ/ση: Πανεπιστημίου 37
Ταχ. Κώδικας: 101 65 - ΑΘΗΝΑ
Τηλέφωνα: 210-3338553+8

Αριθμ. Εγκυκλίου: 30

ΘΕΜΑ : Εφαρμογή των διατάξεων του ΠΔ 113/2010 «Ανάληψη υποχρεώσεων από τους Διατάκτες» (ΦΕΚ 194/Α) στους δήμους και στα δημοτικά ΝΠΔΔ.

ΣΧΕΤ. : Εγκύκλιος Υπ. Οικον. 2/91118/0026/2010.

Στο ΦΕΚ 194/Α/2010 δημοσιεύθηκε το ΠΔ 113/2010 «Ανάληψη υποχρεώσεων από τους Διατάκτες», το οποίο εκδόθηκε βάσει του άρθρου 23 του Ν 3871/2010 και ισχύει από 1/1/2011 (άρθρο 13 ΠΔ 113/2010) σε όλους τους φορείς της γενικής κυβέρνησης. Για την εφαρμογή των διατάξεων του ΠΔ 113/2010 στους δήμους και στα δημοτικά ΝΠΔΔ διευκρινίζουμε τα ακόλουθα :

1. Πεδίο εφαρμογής.

Οι διατάξεις του ΠΔ 113/2010 εφαρμόζονται σε όλους τους φορείς της γενικής κυβέρνησης (άρθρο 1 παρ. 1 ΠΔ 113/2010).

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1B του Ν 2362/95, όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 2 του Ν 3871/2010, η γενική κυβέρνηση περιλαμβάνει την Κεντρική Κυβέρνηση, τους ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού και τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης, στην έννοια δε των ΟΤΑ εμπεριέχονται οι Δήμοι και οι Περιφέρειες.

2. Ορισμοί.

«Ανάληψη υποχρέωσης» είναι η διοικητική πράξη με την οποία γεννάται ή βεβαιώνεται υποχρέωση του δημοσίου ή των λοιπών φορέων της γενικής κυβέρνησης έναντι τρίτων (νομική δέσμευση - άρθρο 21 παρ. 1 Ν 2362/95, όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 21 του Ν 3871/2010, άρθρο 2 παρ. 1 ΠΔ 113/2010).

Πριν από κάθε ενέργεια για την εκτέλεση οποιασδήποτε δαπάνης του δημοσίου και των λοιπών φορέων της γενικής κυβέρνησης, απαιτείται σχετική απόφαση ανάληψης υποχρέωσης του αρμόδιου διατάκτη, με την οποία δεσμεύεται η αναγκαία πίστωση (δημοσιονομική δέσμευση - άρθρο 21 παρ.2 Ν 2362/95, όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 21 του Ν 3871/2010, άρθρο 2 παρ. 2 ΠΔ 113/2010).

Ουσιαστικά η ανάληψη υποχρέωσης είναι η διοικητική πράξη με την οποία αποφασίζεται (εγκρίνεται) η πραγματοποίηση ορισμένης δαπάνης και διατίθεται (δεσμεύεται) η αναγκαία πίστωση για την πληρωμή της (ΕΣ Τμ. VII 114/2010). Υπό την έννοια αυτή η διαδικασία ανάληψης υποχρεώσεων αντιστοιχεί στη διαδικασία που περιγράφεται στα άρθρα 11 έως 19 του Λογιστικού των ΟΤΑ (ΒΔ 17/5-15/6/1959), όπου οι όροι «ανάληψη υποχρεώσεων» και «ανάληψη δαπανών» χρησιμοποιούνται εναλλακτικά με το ίδιο εννοιολογικό περιεχόμενο.

Η ανάληψη της υποχρέωσης είναι το πρώτο στάδιο της διαδικασίας η οποία ακολουθείται για την πραγματοποίηση οποιασδήποτε δαπάνης του δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ. Ακολουθούν διαδοχικά η εκκαθάριση, η εντολή και η πληρωμή της δαπάνης.

Όπως διευκρίνισαμε παλαιότερα (Εγκύκλιοι 6347/24-5-1985 και 38135/9-7-1986), οι πιστώσεις που είναι γραμμένες στον προϋπολογισμό δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για το σκοπό για τον οποίο έχουν προβλεφθεί, αν δεν

διατεθούν με απόφαση του αρμοδίου οργάνου, εκτός αν πρόκειται για τις πιστώσεις της παρ. 5 του άρθρου 158 του ΔΚΚ, οι οποίες διατίθενται χωρίς απόφαση οποιουδήποτε οργάνου (αποδοχές προσωπικού, αντιμισθία αιρετών, μισθώματα ακινήτων, υποχρεωτικές εισφορές) και οι οποίες αναλαμβάνονται από την αρχή του έτους για ολόκληρο το ετήσιο ποσό τους (άρθρο 21 παρ.9 Ν 2362/95, όπως αυτή αντικαταστάθηκε από την παρ. 3α του άρθρου 50 του Ν 3943/2011).

Ειδικότερα για τα μισθώματα ακινήτων σύμφωνα με την παρ.3 του άρθρου 9 του ΠΔ 113/2010, οι δαπάνες τους αναλαμβάνονται από την αρχή του οικονομικού έτους για ολόκληρο το ετήσιο ποσό αυτών με πίνακες που καταρτίζονται, βάσει των σχετικών μισθωτικών συμβάσεων.

Κατά κανόνα στο δημόσιο «ανάληψη υποχρέωσης» και «διάθεση πίστωσης» εννοιολογικά συμπίπτουν, χρονικά ταυτίζονται και αποτελούν το περιεχόμενο ειδικής αρμοδιότητας, η οποία ανήκει στα όργανα που ο νόμος ορίζει ως «διατάκτες». Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 20 του Ν 2362/95, όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 20 του Ν 3871/2010 *«διατάκτης είναι ο υπουργός ή το προβλεπόμενο από τις οργανωτικές διατάξεις όργανο του φορέα της γενικής κυβέρνησης ..., το οποίο αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού του φορέα του και προσδιορίζει τις απαιτήσεις σε βάρος του ...»*.

Στους δήμους η διαδικασία ανάληψης υποχρεώσεων εμφανίζει την ακόλουθη ιδιαιτερότητα σε σχέση με την αντίστοιχη διαδικασία που ισχύει για τις δαπάνες του δημοσίου:

Η αρμοδιότητα διάθεσης των πιστώσεων και έγκρισης των δαπανών ανήκει κατά κανόνα στην οικονομική επιτροπή (άρθρο 72 παρ. 1 περίπτ. δ' Ν 3852/2010) και κατ' εξαίρεση στο δημοτικό συμβούλιο και στο δήμαρχο (άρθρο 158 παρ. 3 και 4 Ν 3463/2006), ενώ η ανάληψη των υποχρεώσεων (ανάληψη δαπανών κατά την ορολογία του Λογιστικού των ΟΤΑ) αποτελεί αρμοδιότητα του δημάρχου (άρθρο 11 ΒΔ 17/5-15/6/1959).

Συνεπώς στους δήμους, διατάκτες κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 20 του Ν 2362/95 είναι το δημοτικό συμβούλιο, η οικονομική επιτροπή και ο δήμαρχος, κατά περίπτωση, το έγγραφο όμως ανάληψης της υποχρέωσης υπογράφεται πάντα από το δήμαρχο (άρθρο 12 παρ. 3 ΒΔ 17/5-15/6/1959) ή από τον αντιδήμαρχο στον οποίο αυτός έχει μεταβιβάσει τη σχετική

αρμοδιότητα (άρθρο 59 παρ. 1 Ν 3852/2010). Δηλαδή, σε αντίθεση με τα ισχύοντα στο δημόσιο όπου το ίδιο όργανο αναλαμβάνει την υποχρέωση και διαθέτει (δεσμεύει) την πίστωση, στους δήμους το όργανο που διαθέτει (δεσμεύει) την πίστωση διαφοροποιείται κατά κανόνα από το όργανο που αναλαμβάνει την υποχρέωση.

Για το λόγο αυτό, όπως θα εκτεθεί αναλυτικά στη συνέχεια, η εφαρμογή του ΠΔ 113/2010 στους δήμους πρέπει να γίνει με τρόπο που αφ' ενός μεν δεν θα θίγει τις νομοθετημένες αρμοδιότητες των διοικητικών οργάνων τους, αφ' ετέρου δε θα λαμβάνει υπ' όψη τη χρονική αλληλουχία με την οποία ασκούνται οι αρμοδιότητες αυτές.

Η διάκριση μεταξύ «κύριων διατακτών» και «δευτερευόντων διατακτών» (άρθρο 20 παρ. 1 Ν 2362/95, όπως ισχύει) δεν ενδιαφέρει τους δήμους, αφού η νομοθεσία από την οποία διέπονται δεν προβλέπει τη δυνατότητα των διατακτών (δημοτικού συμβουλίου, οικονομικής επιτροπής, δημάρχου) να μεταβιβάζουν πιστώσεις σε άλλα όργανα, με σκοπό να διατίθενται οι μεταβιβασθείσες πιστώσεις από τα όργανα αυτά.

3. Διαδικασία ανάληψης υποχρεώσεων.

α. Πριν από κάθε ενέργεια για την εκτέλεση οποιασδήποτε δαπάνης η οικονομική υπηρεσία του δήμου συντάσσει:

- ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ, σύμφωνα με το υπόδειγμα της Εγκυκλίου του Υπουργείου Οικονομικών 2/91118/0026/2010, εάν πρόκειται για πιστώσεις που διατίθενται από το δήμαρχο κατά τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 158 του ΔΚΚ,

- ΠΡΟΤΑΣΗ (Η΄ ΕΚΘΕΣΗ) ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ, όταν πρόκειται για πιστώσεις που διατίθενται από το δημοτικό συμβούλιο ή την οικονομική επιτροπή.

Σημειώνεται ότι στη δεύτερη περίπτωση το έγγραφο της ανάληψης υποχρέωσης δεν μπορεί να έχει τη μορφή απόφασης, δεδομένου ότι υπογράφεται μεν από το δήμαρχο, η αρμοδιότητα όμως έγκρισης της δαπάνης και διάθεσης της πίστωσης ανήκει σε άλλο όργανο. Επειδή εξάλλου κατά το χρόνο που εκδίδεται η απόφαση της οικονομικής επιτροπής ή του δημοτικού συμβουλίου πρέπει να έχει ελεγχθεί τόσο η ύπαρξη ή η επάρκεια

της πίστωσης όσο και η νομιμότητα της δαπάνης (άρθρο 4 ΠΔ 113/2010), το έγγραφο ανάληψης της υποχρέωσης απαιτείται να έχει συνταχθεί και υπογραφεί πριν εκδοθεί η απόφαση αυτή. Η «πρόταση (ή έκθεση) ανάληψης υποχρέωσης» περιέχει τα στοιχεία του άρθρου 3 του ΠΔ 113/2010, τα ίδια δηλαδή στοιχεία που περιέχει και η «απόφαση ανάληψης υποχρέωσης», επειδή όμως είναι έγγραφο εισηγητικού χαρακτήρα προσαρμόζεται στον κατάλληλο τύπο. Πρωτοκόλληση δεν απαιτείται στην περίπτωση αυτή.

Είναι προφανές ότι για να καταστεί δυνατή η τήρηση της ανωτέρω διαδικασίας, οι εισηγήσεις προς το δημοτικό συμβούλιο ή την οικονομική επιτροπή για την έγκριση των δαπανών πρέπει να κοινοποιούνται στην οικονομική υπηρεσία πριν από την εγγραφή τους στην ημερήσια διάταξη ή πριν από τη συζήτησή τους στη συνεδρίαση.

Αρμόδια υπηρεσία για τη σύνταξη των εγγράφων ανάληψης υποχρεώσεων (αποφάσεων ή προτάσεων) είναι η οικονομική υπηρεσία του δήμου (άρθρα 1 παρ. 1 και 4 παρ. 1α ΠΔ 113/2010). Συνεπώς οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 13 του ΒΔ 17/5-15/6/1959 που ορίζουν ως αρμόδια την κάθε υπηρεσία, δηλαδή την κάθε οργανική μονάδα επιπέδου διεύθυνσης που διαχειρίζεται την πίστωση, ανάλογα με το αντικείμενό της, δεν έχουν πλέον εφαρμογή. Το ίδιο ισχύει και για τη διάταξη της παρ. 3 του ίδιου άρθρου που προβλέπει την υποχρέωση υπογραφής του εγγράφου από το διευθυντή της αρμόδιας εκάστοτε υπηρεσίας. Δεν εφαρμόζονται επίσης οι διατάξεις του άρθρου 19 του ΒΔ 17/5-15/6/1959, που προβλέπουν την τήρηση «βιβλίου καταχώρησης των εκθέσεων δαπανών» από κάθε υπηρεσία (διεύθυνση) του δήμου, δεδομένου ότι η ενημέρωση των ενδιαφερόμενων υπηρεσιών για την πορεία διάθεσης των πιστώσεων γίνεται από την οικονομική υπηρεσία ή από την ΥΔΕ στους δήμους όπου αυτή έχει συσταθεί (άρθρο 6 περίπτ. γ΄ ΠΔ 113/2010).

β. Η διαδικασία ανάληψης της υποχρέωσης προηγείται υποχρεωτικά όλων των άλλων διαδικασιών πραγματοποίησης της δαπάνης (Εγκ. Υπ. Οικον. 2/91118/0026/2010). Η εκ των υστέρων ανάληψη της υποχρέωσης, η έγκριση δηλαδή της δαπάνης και η διάθεση της αναγκαίας πίστωσης σε χρόνο μεταγενέστερο της πραγματοποίησης της δαπάνης, δεν μπορεί να τη νομιμοποιήσει αναδρομικά (ΕΣ Τμ. VII 209/2010, 114/2010). Κατά μείζονα λόγο παράνομη είναι επίσης η δαπάνη όταν διενεργείται σε χρόνο κατά τον

οποίο δεν υπάρχει πίστωση στον προϋπολογισμό, η μεταγενέστερη δε αναμόρφωση του προϋπολογισμού και η εκ των υστέρων έγκριση της δαπάνης δεν θεραπεύουν την παρανομία αυτή (ΕΣ Τμ. VII 342/2001), με την επιφύλαξη των διατάξεων της περίπτ. β' της παρ. 4 του άρθρου 158 του ΔΚΚ (άμεση αποκατάσταση απρόβλεπτων ζημιών σε δρόμους και δίκτυα ύδρευσης, άρδευσης, αποχέτευσης και φωτισμού).

Οι δαπάνες που αναλαμβάνονται από την αρχή του έτους για ολόκληρο το ετήσιο ποσό τους, ορίζονται περιοριστικά στο άρθρο 21 παρ. 9 του Ν 2362/95, όπως ισχύει, και στο άρθρο 9 του ΠΔ 113/2010. Συνεπώς, η τακτική που ακολουθούν ορισμένοι δήμοι να διαθέτουν όλες τις πιστώσεις του προϋπολογισμού με μία απόφαση που λαμβάνεται στην αρχή κάθε έτους, δεν είναι νόμιμη. Η τακτική αυτή δεν είναι νόμιμη και για τον πρόσθετο λόγο, ότι οι πιστώσεις που προορίζονται για την εκτέλεση έργων και εργασιών ή τη διενέργεια προμηθειών, για τις οποίες απαιτείται η εκπόνηση μελέτης, δεν μπορούν να διατεθούν, εάν προηγουμένως δεν συνταχθεί η σχετική μελέτη, από τον προϋπολογισμό της οποίας θα προκύπτει και το ύψος της αντίστοιχης δαπάνης (Εγκ. Υπ. Εσωτ. 38135/9-7-1986).

γ. Η απόφαση ή η πρόταση ανάληψης υποχρέωσης περιλαμβάνει απαραίτητως τα ακόλουθα στοιχεία (άρθρο 3 ΠΔ 113/2010):

- Τις διατάξεις νόμων, διαταγμάτων ή υπουργικών αποφάσεων στις οποίες στηρίζεται η δαπάνη, ή αν δεν υπάρχει ρητή νομοθετική πρόβλεψη, τις λειτουργικές ανάγκες (κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 37 του Ν 3801/2009) και τους σκοπούς που εξυπηρετούνται από την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης δαπάνης (Εγκ. Υπ. Οικον. 2/91118/0026/2010).

- Το είδος και την αιτία της δαπάνης.

- Το ύψος της απαιτούμενης συνολικής δαπάνης (αριθμητικώς και ολογράφως) και, αν πρόκειται για πολυετείς υποχρεώσεις, την κατανομή της στο τρέχον και στα επόμενα οικονομικά έτη.

- Το οικονομικό έτος (ή τα οικονομικά έτη) πραγματοποίησης της δαπάνης.

- Τον κωδικό αριθμό του προϋπολογισμού τον οποίο βαρύνει η δαπάνη.

Η απόφαση ή η πρόταση ανάληψης υποχρέωσης συντάσσεται για κάθε δαπάνη και για το συνολικό ποσό της πίστωσης που διατίθεται (δεσμεύεται) με την απόφαση του διατάκτη. Αυτό σημαίνει ότι σε περίπτωση τμηματικών πληρωμών της δαπάνης θα εκδίδεται μία απόφαση ή πρόταση ανάληψης

υποχρέωσης και όχι χωριστή απόφαση ή πρόταση για κάθε επί μέρους (τμηματική) πληρωμή (άρθρο 5 ΠΔ 113/2010). Σε περίπτωση π.χ. σύμβασης προμήθειας η οποία προβλέπει την τμηματική παράδοση και πληρωμή των υλικών, η απόφαση ή πρόταση ανάληψης της υποχρέωσης εκδίδεται άπαξ πριν από την έναρξη της διαδικασίας του διαγωνισμού ή της ανάθεσης και όχι για κάθε τμηματική παράδοση, τιμολόγιο κ.λ.π.

Η απόφαση ή πρόταση ανάληψης της υποχρέωσης συντάσσεται σε δύο αντίτυπα από την οικονομική υπηρεσία του δήμου και υπογράφεται από τον προϊστάμενο της υπηρεσίας αυτής και από το δήμαρχο ή τον αντιδήμαρχο, στον οποίο τυχόν μεταβιβάσθηκε η σχετική αρμοδιότητα. Η υπογραφή του προϊσταμένου της οικονομικής υπηρεσίας τίθεται κάτω από σχετική πράξη ελέγχου, το περιεχόμενο και η μορφή της οποίας περιέχεται στο υπόδειγμα της Εγκυκλίου του Υπουργείου Οικονομικών 2/91118/0026/2010. Στους δήμους όπου έχουν συσταθεί και λειτουργούν ΥΔΕ ακολουθείται επακριβώς η διαδικασία του άρθρου 4 του ΠΔ 113/2010.

Πριν υπογράψει το έγγραφο ανάληψης της υποχρέωσης, ο προϊστάμενος της οικονομικής υπηρεσίας υποχρεούται να ελέγξει αν η δαπάνη είναι νόμιμη και αν υπάρχει γι' αυτή επαρκής πίστωση στον προϋπολογισμό (άρθρο 4 παρ. 1α ΠΔ 113/2010).¹ Οι διατάξεις του άρθρου 14 του ΒΔ 17/5-15/6/1959, στο βαθμό που αναφέρονται σε θέματα που δεν ρυθμίζονται από τις διατάξεις του ΠΔ 113/2010, εξακολουθούν να ισχύουν εφόσον δεν συγκρούονται με τις νεότερες αυτές διατάξεις. Συνεπώς, ο προϊστάμενος της οικονομικής υπηρεσίας οφείλει με προσωπική του ευθύνη να αρνηθεί την υπογραφή και την καταχώρηση της απόφασης ή της πρότασης ανάληψης της υποχρέωσης στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Εάν η δαπάνη δεν είναι νόμιμη, δηλαδή δεν προβλέπεται ρητά ή έμμεσα από διάταξη νόμου ούτε εξυπηρετεί τις λειτουργικές ανάγκες ή συντελεί στην εκπλήρωση των σκοπών του δήμου (Εγκ. Υπ. Οικον. 2/91118/0026/2010).

- Εάν η δαπάνη δεν μπορεί να καλυφθεί από διαθέσιμη πίστωση του προϋπολογισμού.

¹ Ο έλεγχος του ποσοστού διάθεσης των πιστώσεων δεν αφορά τους δήμους, αφού τέτοιο ποσοστό ορίζεται μόνο για τις πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού (άρθρο 19 Ν 2362/95).

Επισημαίνεται ότι η έλλειψη αντιστοιχίας μεταξύ της δαπάνης και της πίστωσης του κωδικού αριθμού σε βάρος του οποίου εκδίδεται το χρηματικό ένταλμα για την πληρωμή της, ισοδυναμεί με έλλειψη πίστωσης, η οποία καθιστά τη δαπάνη παράνομη και καταλογιστέα σε βάρος των υπευθύνων οργάνων (ΕΣ Τμ. IV 140/2010, ΕΣ Τμ. V 22/2010, ΕΣ Τμ. VII 359/2009, 26/2009, 5/2008, 173/2007, ΕΣ Κλιμ. Β΄ 850/2004). Το ίδιο ισχύει και για τις δαπάνες που πληρώνονται καθ' υπέρβαση της πίστωσης που έχει εγγραφεί στον προϋπολογισμό (ΕΣ Τμ. IV 2384/2007, ΕΣ Κλιμ. Β΄ 226/2010), καθώς και για τις δαπάνες που προκύπτουν από την εκτέλεση έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, οι οποίες ανατίθενται χωρίς προηγουμένως να έχει εξασφαλισθεί η απαιτούμενη πίστωση, κατά παράβαση της παρ. 6 του άρθρου 158 του ΔΚΚ (ΕΣ Τμ. VII 263/2010, 254/2010, 132/2010).

Μόνο η έγγραφη διαταγή του δημάρχου αίρει την ευθύνη του προϊσταμένου της οικονομικής υπηρεσίας, ο οποίος υποχρεούται στην περίπτωση αυτή να υπογράψει το έγγραφο, επισυνάπτοντας σε αυτό αντίγραφο της διαταγής του δημάρχου (άρθρο 14 παρ. 2 ΒΔ 17/5-15/6/1959).² Στους δήμους όπου έχουν συσταθεί και λειτουργούν ΥΔΕ, η πράξη ανάληψης της υποχρέωσης, όταν η δαπάνη κρίνεται αιτιολογημένα ως μη νόμιμη ή όταν δεν υπάρχει πίστωση, επιστρέφεται με έγγραφο στην οικονομική υπηρεσία, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4 παρ. 2 του ΠΔ 113/2010.

δ. Η απόφαση ή πρόταση ανάληψης της υποχρέωσης, μετά την υπογραφή της, καταχωρείται στο βιβλίο Μητρώου Δεσμεύσεων και λαμβάνει αύξοντα αριθμό με την καταχώρηση αυτή (άρθρο 4 παρ. 1α ΠΔ 113/2010). Με εξαίρεση τους δήμους στους οποίους έχουν συσταθεί και λειτουργούν ΥΔΕ, στους λοιπούς δεν απαιτείται η τήρηση βιβλίου Εγκρίσεων και Εντολών Πληρωμής. Αντίγραφο της απόφασης ή πρότασης ανάληψης της υποχρέωσης επισυνάπτεται στο χρηματικό ένταλμα, που υποβάλλεται για προληπτικό έλεγχο στον οικείο Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου (άρθρο 4 παρ. 1α ΠΔ 113/2010).

² Από την τοποθέτηση των προϊσταμένων με τη διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 3Β του Ν 2362/95, η εντολή του δημάρχου κοινοποιείται από τον ίδιο στον Πρόεδρο της Βουλής, στον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο και στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (άρθρο 3Β παρ. 3 Ν 2362/95, όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 5 του Ν 3871/2010).

Με την καταχώρηση της απόφασης στο Μητρώο Δεσμεύσεων δεσμεύεται ισόποση πίστωση μέχρι την πραγματοποίηση και πληρωμή της σχετικής δαπάνης (άρθρο 4 παρ 1α ΠΔ 113/2010). Το ίδιο ισχύει και όταν καταχωρείται η πρόταση ανάληψης της υποχρέωσης, υπό την αίρεση όμως της έκδοσης απόφασης από την οικονομική επιτροπή ή το δημοτικό συμβούλιο, με την οποία θα εγκρίνεται η δαπάνη και θα διατίθεται η ανάλογη πίστωση. Εάν τέτοια απόφαση δεν εκδοθεί, η καταχωρηθείσα δέσμευση διαγράφεται από το Μητρώο Δεσμεύσεων με σχετική πράξη αντιλογισμού.

Το μητρώο δεσμεύσεων τηρείται χειρόγραφα ή μηχανογραφικά από την οικονομική υπηρεσία του δήμου με ευθύνη του προϊσταμένου της και περιέχει ξεχωριστή μερίδα για κάθε κωδικό αριθμό εξόδων του προϋπολογισμού, στο αναλυτικότερο επίπεδο με το οποίο έχει εγγραφεί στον προϋπολογισμό. Στις στήλες του μητρώου καταχωρούνται τα στοιχεία της παρ. 3 του άρθρου 7 του ΠΔ 113/2010. Υπόδειγμα του βιβλίου και οδηγίες για την τήρησή του περιέχονται στην Εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών 2/91118/0026/2010. Στην πρώτη στήλη του βιβλίου (α/α) συμπληρώνεται ο αύξων αριθμός καταχώρησης της απόφασης ή της πρότασης ανάληψης της υποχρέωσης. Όπως αναφέρθηκε, ο αριθμός αυτός μνημονεύεται στην πράξη που συντάσσεται επί της απόφασης ή της πρότασης ανάληψης της υποχρέωσης και υπογράφεται από τον προϊστάμενο της οικονομικής υπηρεσίας.

Όπως διευκρινίζεται στην ανωτέρω εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών τα πεδία «Φορέας», «Ειδικός φορέας» όπως και η στήλη 7 «Ποσοστό διάθεσης πιστώσεων» δεν αφορούν τους δήμους και συνεπώς δεν συμπληρώνονται. Στη στήλη 8 «Αριθμός Απόφασης Ανάληψης» αναγράφεται ο αριθμός πρωτοκόλλου της απόφασης του δημάρχου, αν πρόκειται για πίστωση που διατίθεται από αυτόν, ή ο αριθμός της απόφασης της οικονομικής επιτροπής ή του δημοτικού συμβουλίου στις λοιπές περιπτώσεις.

Το μητρώο δεσμεύσεων τηρείται κατά οικονομικό έτος και, αν είναι χειρόγραφο, αριθμείται, μονογράφεται και θεωρείται από το δήμαρχο κατά τις διατάξεις της παρ. 27 του άρθρου 11 του Ν 2503/97.

4. Ειδικές κατηγορίες δαπανών.

4.1 Πιστώσεις που διατίθενται χωρίς απόφαση (άρθρο 158 παρ. 5 Ν 3463/2006).

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού που αφορούν: α) αποδοχές κάθε είδους προσωπικού, β) αντιμισθία των αιρετών και του συμπαραστάτη του δημότη, γ) μισθώματα ακινήτων, δ) έξοδα κίνησης εισπρακτόρων και ε) υποχρεωτικές εισφορές της περίπτ. ιγ' της παρ. 1 του άρθρου 158 του ΔΚΚ, όπως αυτές καθορίζονται σήμερα με την Απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών 55327/1989 (ΦΕΚ 894/Β), διατίθενται χωρίς να απαιτείται απόφαση οποιουδήποτε οργάνου (άρθρο 158 παρ. 5 Ν 3463/2006).

Συνεπώς, στις ανωτέρω περιπτώσεις οι εγγεγραμμένες στον προϋπολογισμό πιστώσεις ή οι πιστώσεις που εγγράφονται ύστερα από αναμόρφωση, θεωρούνται δεσμευμένες για ολόκληρο το ετήσιο ποσό τους, χωρίς να απαιτείται η έκδοση σχετικής πράξης. Στο μητρώο δεσμεύσεων συμπληρώνονται για τις δαπάνες αυτές όλες οι στήλες με εξαίρεση τη στήλη με αριθμό 8 «Αριθμός απόφασης ανάληψης», δεδομένου ότι απόφαση για τη δέσμευση των πιστώσεων αυτών δεν εκδίδεται.

4.2 Δαπάνες πάγιου χαρακτήρα.

Οι διατάξεις του άρθρου 9 του ΠΔ 113/2010 και του άρθρου 21 παρ. 7 και 9 του Ν 2362/95, όπως αυτό ισχύει, καθορίζουν ειδική διαδικασία ανάληψης υποχρεώσεων για ορισμένες κατηγορίες δαπανών, οι οποίες είτε αναλαμβάνονται από την αρχή του έτους για ολόκληρο το προϋπολογιζόμενο ποσό τους (άρθρο 9 παρ. 1 ΠΔ 113/2010) είτε αναλαμβάνονται σε χρόνο διαφορετικό από αυτόν που ορίζεται για τις υπόλοιπες κατηγορίες δαπανών (άρθρο 9 παρ. 2 ΠΔ 113/2010). Ειδικά για τα μισθώματα ακινήτων, δεν εκδίδεται πράξη ανάληψης υποχρέωσης αλλά οι σχετικές πιστώσεις όπως προκύπτουν από αντίστοιχους πίνακες μισθωμάτων, δεσμεύονται ολόκληρες από την αρχή του έτους (άρθρο 9 παρ. 3 ΠΔ 113/2010).

Για τις ανωτέρω κατηγορίες δαπανών παρατηρούμε αναλυτικά τα εξής:

α. Οι αποδοχές και τα μισθώματα ακινήτων περιλαμβάνονται στις δαπάνες της παρ. 5 του άρθρου 158 του ΔΚΚ και συνεπώς, όπως προαναφέραμε, δεν εκδίδεται γι' αυτές πράξη ανάληψης υποχρέωσης.

β. Μεταξύ των δαπανών που αναλαμβάνονται από την αρχή του έτους για ολόκληρο το προϋπολογιζόμενο ποσό τους, περιλαμβάνονται οι «δαπάνες του άρθρου 37 του Ν 2362/95» (άρθρο 21 παρ. 9 Ν 2362/95, όπως ισχύει, άρθρο 9 παρ. 1 ΠΔ 113/2010).

Δαπάνες του άρθρου 37 του Ν 2362/95 είναι αυτές που μπορεί να πληρώνονται από το ταμείο, χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη έκδοση χρηματικού εντάλματος (προπληρωμές). Στους ΟΤΑ αντίστοιχες είναι οι διατάξεις των άρθρων 38 και 39 του ΒΔ 17/5-15/6/1959, όπου απαριθμούνται οι ίδιες περίπου κατηγορίες δαπανών με αυτές που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 37 του Ν 2362/95 (έξοδα διοικητικής εκτέλεσης σε βάρος οφειλετών).

Επειδή όμως στη διαδικασία αυτή περιλαμβάνεται και «*κάθε άλλη δαπάνη που ορίζεται με ειδικό νόμο*» (άρθρο 37 παρ. 1 περίπτ. στ' Ν 2362/95), στους δήμους η εν λόγω ρύθμιση αφορά τις δαπάνες, που έχουν υπαχθεί κατά καιρούς με υπουργικές αποφάσεις στη διαδικασία προπληρωμής των άρθρων 38 και 39 του ΒΔ 17/5-15/6/1959.

Συνεπώς ως «δαπάνες του άρθρου 37 του Ν 2362/95» νοούνται στους δήμους:

- Οι τοκοχρεωλυτικές δόσεις των δανείων (Απόφ. Υπ. Εσωτ. 78048/1959, ΦΕΚ 364/Β), για τις οποίες άλλωστε γίνεται ρητή αναφορά και στην παρ. 1 του άρθρου 9 του ΠΔ 113/2010.

- Οι δαπάνες για την απόδοση κρατήσεων υπέρ τρίτων, των τελών χαρτοσήμου και των υπέρ τρίτων εσόδων, τα οποία συνεισπράττονται με τους δημοτικούς φόρους (άρθρο 39 παρ. 1 περίπτ. β' ΒΔ 17/5-15/6/1959). Εφόσον όμως πρόκειται για ασφαλιστικές εισφορές (εργαζομένου και εργοδότη) ή κρατήσεις που περιλαμβάνονται στις υποχρεωτικές εισφορές της Απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών 55327/1989, όπως είναι η κράτηση 0,5% επί των λοιπών τακτικών εσόδων υπέρ του λογαριασμού «Κεφάλαια προς τεχνικών εξοπλισμόν δήμων και κοινοτήτων άρθρου 68 ΝΔ 3033/54», δεν τηρείται η διαδικασία ανάληψης υποχρεώσεων.

- Τα έξοδα διοικητικής εκτέλεσης σε βάρος των οφειλετών του δήμου (άρθρο 39 παρ. 1 περίπτ. ε' και στ' ΒΔ 17/5-15/6/1959, άρθρο 37 παρ. 1 περίπτ. β' και γ' Ν 2362/95).

- Οι εισφορές των δήμων προς τους συνδέσμους ΟΤΑ στους οποίους συμμετέχουν καθώς και οι οφειλές τους προς το σύνδεσμο από ανταποδοτικά τέλη (Απόφ. Υπ. Εσωτ. 70683/1992, ΦΕΚ 544/Β).

- Η δαπάνη κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας για οποιαδήποτε χρήση (Απόφ. Υπ. Εσωτ. 64464/1986, ΦΕΚ 741/Β).

- Η ετήσια υποχρεωτική εισφορά στο ΤΕΑΔΥ-ΤΑΔΚΥ και στο ΤΠΔΥ-ΤΑΔΚΥ (Απόφ. Υπ. Εσωτ. 78048/1959, ΦΕΚ 364/Β), η οποία όμως περιλαμβάνεται στις υποχρεωτικές εισφορές της ΥΑ 55327/1989 και για το λόγο αυτό δεν υπόκειται στη διαδικασία ανάληψης υποχρεώσεων.

- Η εργοδοτική εισφορά 8% υπέρ σύνταξης των πρώην κοινοτικών υπαλλήλων η οποία εξακολουθεί να καταβάλλεται στο δημόσιο και μετά τη συνένωση των κοινοτήτων με δήμους ή σε δήμους, μέχρι την έξοδο των υπαλλήλων από την υπηρεσία, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 παρ. 7α του Ν 2768/99 (Απόφ. Υπ. Εσωτ. 75971/1961). Και αυτή όμως η εργοδοτική εισφορά περιλαμβάνεται στις υποχρεωτικές εισφορές της ΥΑ 55327/1989 και συνεπώς εξαιρείται της διαδικασίας ανάληψης υποχρεώσεων.

- Η δαπάνη προμήθειας υγρών καυσίμων, ανταλλακτικών αυτοκινήτων και τροφίμων για παιδικές κατασκηνώσεις και βρεφικούς σταθμούς (Απόφ. Υπ. Εσωτ. 25565/1051/1974, ΦΕΚ 462/Β).

- Οι εργοδοτικές εισφορές στον ΟΠΑΔ – ΤΥΔΚΥ (Απόφ. Υπ. Εσωτ. 78048/1959), για τις οποίες ισχύουν όσα αναφέραμε παραπάνω για όλες τις ασφαλιστικές εισφορές.

γ. Οι δαπάνες πάγιου χαρακτήρα, όπως είναι οι δαπάνες ύδρευσης, τα τέλη ταχυδρομικών και τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, η δαπάνη κατανάλωσης φυσικού αερίου κ.λ.π., αναλαμβάνονται από την αρχή του έτους για ολόκληρο το ετήσιο ποσό τους με αντίστοιχες αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων, δηλαδή του δημάρχου αν πρόκειται για επικοινωνίες (άρθρο 158 παρ. 4 ΔΚΚ) και της οικονομικής επιτροπής στις λοιπές περιπτώσεις (άρθρο 72 παρ.1 περίπτ. δ' Ν3852/2010).

Για τον ίδιο λόγο μπορεί να αναλαμβάνονται από την αρχή του έτους για ολόκληρο το προϋπολογιζόμενο ποσό τους οι δαπάνες που αφορούν: α) Συνδρομές σε εφημερίδες, περιοδικά ή ηλεκτρονικές βάσεις πληροφοριών, οι οποίες άλλωστε είναι κατά κανόνα ετήσιες β) Τακτικές επιχορηγήσεις δημοτικών ΝΠΔΔ που προβλέπονται στη συστατική πράξη γ) Χρηματικές

εισφορές σε αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, στις οποίες τυχόν συμμετέχει ο δήμος δ) Επιχορηγήσεις σχολικών επιτροπών από τους ΚΑΠ, οι οποίες μάλιστα πρέπει να αποδίδονται σε αυτές μέσα σε πολύ σύντομη προθεσμία ε) Τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων και τέλη χρήσης μηχανημάτων έργου στ) Κοινόχρηστα πολυκατοικιών.

Για τις δαπάνες για τις οποίες λόγω της φύσης τους δεν είναι δυνατή η ανάληψη της υποχρέωσης πριν από την πραγματοποίηση της δαπάνης (π.χ. έξοδα κηδείας αιρετών ή υπαλλήλων, εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων κ.λ.π.), η απόφαση για τη δέσμευση (διάθεση) της πίστωσης θα γίνεται αμέσως μόλις γνωστοποιηθούν στο δήμο τα στοιχεία της δαπάνης (άρθρο 21 παρ. 7 Ν 2362/95, όπως αυτή αντικαταστάθηκε από την παρ. 3α του άρθρου 50 του Ν 3943/2011, άρθρο 9 παρ. 2 ΠΔ 113/2010).

Ανακεφαλαιώνοντας σημειώνουμε ότι:

- Δεν τηρείται η διαδικασία ανάληψης υποχρεώσεων για αποδοχές, αντιμισθία αιρετών, μισθώματα ακινήτων, έξοδα κίνησης εισπρακτόρων, ασφαλιστικές εισφορές, κρατήσεις ή άλλες δαπάνες που περιλαμβάνονται στις υποχρεωτικές εισφορές της ΥΑ 55327/89.

- Αναλαμβάνονται υποχρεωτικά από την αρχή του έτους για ολόκληρο το προϋπολογιζόμενο ποσό της οι δαπάνες για τοκοχρεωλυτικές δόσεις δανείων, κρατήσεις υπέρ τρίτων που δεν περιλαμβάνονται στις υποχρεωτικές εισφορές της ΥΑ 55327/89, έξοδα διοικητική εκτέλεσης, εισφορές σε συνδέσμους, κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, προμήθεια καυσίμων, προμήθεια ανταλλακτικών αυτοκινήτων, προμήθεια τροφίμων για παιδικούς σταθμούς.

- Δεν τηρείται η διαδικασία ανάληψης της υποχρέωσης πριν από την πραγματοποίηση της δαπάνης, όταν η φύση της δαπάνης δεν επιτρέπει την ανάληψη της υποχρέωσης σε προγενέστερο χρόνο.

5. Υπόλοιπα ανειλημμένων υποχρεώσεων προηγούμενων ετών.

Στην παρ. 8 του άρθρου 21 του Ν 2362/95, όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 21 του Ν 3871/2010, ορίζονται τα ακόλουθα:

«Με την έναρξη κάθε οικονομικού έτους και πριν από την ανάληψη οποιασδήποτε νέας υποχρέωσης, μεταφέρονται στα λογιστικά βιβλία του φορέα και δεσμεύονται πιστώσεις ισόποσες με το ανεξόφλητο μέρος των

αναλήψεων υποχρεώσεων του προηγούμενου οικονομικού έτους... Νέες υποχρεώσεις αναλαμβάνονται σε βάρος του εναπομένοντος υπολοίπου μετά τις κατά τα ανωτέρω δεσμεύσεις πιστώσεων».

Επίσης στην περίπτ. ε΄ της παρ. 3 του άρθρου 22Α του ίδιου νόμου, όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 23 του Ν 3871/2010, ορίζεται ότι οι προϊστάμενοι των οικονομικών υπηρεσιών όλων των φορέων της γενικής κυβέρνησης πρέπει να διασφαλίζουν, με προσωπική τους ευθύνη (άρθρο 3Β παρ.4 Ν 2362/95, όπως ισχύει, άρθρο 10 ΠΔ 113/2010), ότι «*όλες οι εκκρεμείς υποχρεώσεις και τα απλήρωτα τιμολόγια στο τέλος του έτους θα μεταφέρονται στο επόμενο οικονομικό έτος και θα εκκαθαρίζονται με ιεραρχημένο τρόπο*».

Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται σαφώς η βούληση του νομοθέτη να θεσπίσει για όλους τους φορείς του δημοσίου την υποχρέωση να δεσμεύουν κατά χρονική προτεραιότητα τις οφειλές τους και να μην αναλαμβάνουν νέες υποχρεώσεις, σε χρόνο κατά τον οποίο εκκρεμούν και δεν έχουν τακτοποιηθεί οι παλαιότερες (Εγκ. Υπ. Οικον. 2/91118/0026/2010).

Εφόσον κατά συνέπεια οι πιστώσεις που δεσμεύθηκαν κατά το προηγούμενο έτος, χωρίς να έχουν αναλωθεί (εκταμιευθεί) μέχρι τη λήξη του, εγγράφονται στους ίδιους ή σε αντίστοιχους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού του τρέχοντος έτους, δεσμεύονται εκ νέου με την έναρξη του έτους, έτσι ώστε νέες υποχρεώσεις να αναλαμβάνονται μόνο σε περίπτωση που απομένει υπόλοιπο της συνολικής πίστωσης που έχει γραφεί στον κωδικό αριθμό. Με άλλα λόγια οι δεσμεύσεις που συνήθως στους δήμους αποκαλούνται «επαναψηφίσεις πιστώσεων», προηγούνται χρονικά όλων των άλλων δεσμεύσεων που μπορούν να αποφασισθούν για τον ίδιο κωδικό αριθμό κατά τη διάρκεια του έτους. Το ίδιο ισχύει και για τις υποχρεώσεις που από το προηγούμενο ή τα προηγούμενα έτη έχει αποφασισθεί να βαρύνουν τον προϋπολογισμό του τρέχοντος έτους (π.χ. προμήθειες ενταγμένες στο ΕΠΠ του προηγούμενου έτους με τον όρο να βαρύνουν τις πιστώσεις του τρέχοντος έτους, υποχρέωση αναληφθείσα με προγραμματική ή άλλη σύμβαση με τον όρο να βαρύνει τις πιστώσεις του τρέχοντος ή και των επόμενων ετών κ.λ.π.).

Εάν όμως πρόκειται για υποχρεώσεις που δεν μεταφέρονται στους αντίστοιχους κωδικούς αριθμούς του νέου προϋπολογισμού, στους ίδιους

δηλαδή ΚΑ όπου αρχικά είχαν αναληφθεί, αλλά αποτυπώνονται στους κωδικούς αριθμούς της κατηγορίας 81 «Πληρωμές υποχρεώσεων παρελθόντων οικονομικών ετών» του προϋπολογισμού των ΟΤΑ , οι ανωτέρω περιορισμοί ως προς την προτεραιότητα αναλήψεως των υποχρεώσεων δεν βρίσκουν έδαφος εφαρμογής, αφού εξ ορισμού όλες οι πιστώσεις των κωδικών αυτών αριθμών αφορούν εξ ολοκλήρου υποχρεώσεις που αναλήφθηκαν κατά το προηγούμενο ή κατά τα προηγούμενα έτη και οι οποίες αναλαμβάνονται εκ νέου σε βάρος του προϋπολογισμού. Πάντως και στην περίπτωση αυτή παραμένει η υποχρέωση των δήμων να προτάσσουν χρονικά την τακτοποίηση των παλαιότερων οφειλών έναντι αυτών που προκύπτουν κατά τη διάρκεια του έτους, ιδίως όταν αναφέρονται στο ίδιο είδος δαπάνης ή βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο προτεραιότητας.

Π.χ. στην κατηγορία εξόδων 63 «Φόροι–Τέλη», θα πρέπει να αναλαμβάνονται με νέες αποφάσεις ανάληψης υποχρέωσης οι συνολικές υποχρεώσεις του προηγούμενου οικονομικού έτους που αφορούν «Φόρους – Τέλη» και που στους Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού εγγράφονται στους κωδικούς αριθμούς της κατηγορίας 81 «Πληρωμές υποχρεώσεων παρελθόντων οικονομικών ετών» και ειδικότερα στον ΚΑΕξόδου 8114 «Φόροι –Τέλη».

Η γενική αυτή υποχρέωση της κατά προτεραιότητα τακτοποίησης των παλαιότερων δεσμεύσεων δεν επιτρέπεται να οδηγεί τους ΟΤΑ σε άρνηση ή αδυναμία εκπλήρωσης άλλων, ειδικών υποχρεώσεων, που επιβάλλονται σε βάρος του προϋπολογισμού τους ευθέως από το νόμο. Έτσι, η εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων του Ν 3871/2010 και του ΠΔ 113/2010 δεν μπορεί να αποτελέσει την αιτία, για να μη πληρώνει ένας δήμος τις υποχρεωτικές δαπάνες που απαριθμούνται στην παρ. 1 του άρθρου 158 του ΔΚΚ, δεδομένου μάλιστα ότι η διάκριση των δαπανών σε υποχρεωτικές και προαιρετικές απαντάται μόνο στη νομοθεσία που διέπει στους δήμους.

6. Ανατροπή αναλήψεων και διαγραφή δεσμεύσεων.

Με την καταχώρηση της πράξης ανάληψης της υποχρέωσης στο μητρώο δεσμεύσεων δεσμεύεται ισόποση πίστωση μέχρι την πραγματοποίηση και πληρωμή της σχετικής δαπάνης (άρθρο 21 παρ. 5 Ν 2362/95, όπως ισχύει, άρθρο 4 παρ. 1α ΠΔ 113/2010). Η δεσμευθείσα πίστωση δεν μπορεί να

διατεθεί για άλλη δαπάνη, εκτός αν η ανάληψη της υποχρέωσης ανατραπεί και η δέσμευση της πίστωσης διαγραφεί από τα λογιστικά βιβλία του δήμου.

Ειδικότερα, η ανάληψη της υποχρέωσης ανατρέπεται με αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου κατά περίπτωση οργάνου διάθεσης της πίστωσης (δημάρχου, οικονομικής επιτροπής, δημοτικού συμβουλίου) στις ακόλουθες περιπτώσεις (άρθρο 4 παρ.1β και 5 ΠΔ 113/2010):

α. Όταν η δαπάνη ματαιωθεί για οποιοδήποτε λόγο.

β. Όταν η ανάληψη της υποχρέωσης δεν εκτελεσθεί εν όλω ή εν μέρει μέσα στο οικονομικό έτος στο οποίο αναφέρεται. Εδώ δεν πρόκειται για δαπάνη που έχει ματαιωθεί, αλλά για δαπάνη που δεν έχει πληρωθεί μέχρι τη λήξη του έτους, με συνέπεια η σχετική υποχρέωση να μεταφέρεται στο επόμενο έτος. Για το λόγο αυτό οι πιστώσεις που αντιστοιχούν στις ανατραπείσες (μη εκτελεσθείσες) αναλήψεις, δεσμεύονται με νέες απόφασης κατά την έναρξη του οικονομικού έτους, έτσι ώστε νέες υποχρεώσεις να αναλαμβάνονται μόνο αν απομένει υπόλοιπο στον οικείο κωδικό αριθμό (άρθρο 4 παρ. 5 ΠΔ 113/2010).

Σύμφωνα με την Εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών 2/91118/0026/2010, απόφαση ανατροπής της ανάληψης απαιτείται επίσης όταν αυτή επιστρέφεται στο διατάκτη, κατά την παρ. 2 του άρθρου 4 του ΠΔ 113/2010, για λόγους έλλειψης ή ανεπάρκειας της πίστωσης ή μη νομιμότητας της δαπάνης. Επειδή όμως στους δήμους, όταν συντρέχουν οι λόγοι αυτοί, δεν υπογράφεται η πράξη ανάληψης της υποχρέωσης από τον προϊστάμενο της οικονομικής υπηρεσίας και συνεπώς δεν καταχωρείται στο μητρώο δεσμεύσεων, η συγκεκριμένη περίπτωση ανατροπής δεν έχει εφαρμογή.

Δεν εκδίδεται απόφαση ανατροπής της ανάληψης, όταν μένει αδιάθετο υπόλοιπο της δεσμευθείσας πίστωσης, χωρίς να έχει μεσολαβήσει ματαίωση της δαπάνης ή ανεκτέλεστη ολικώς ή μερικώς ανάληψη υποχρέωσης. Τα αδιάθετα αυτά υπόλοιπα ανατρέπονται λογιστικά, χωρίς να απαιτείται δηλαδή σχετική απόφαση, και λαμβάνονται υπ' όψη για τον υπολογισμό της διαθέσιμης πίστωσης σε κάθε κωδικό αριθμό.

7. Λοιπά θέματα.

α. Όπου στις διατάξεις του ΠΔ 113/2010 αναφέρεται «βιβλίο εγκρίσεων και εντολών πληρωμής», νοείται στους δήμους το μητρώο δεσμεύσεων του άρθρου 7 του διατάγματος αυτού, εκτός αν πρόκειται για δήμους όπου έχουν συσταθεί και λειτουργούν ΥΔΕ.

β. Οι διατάξεις του άρθρου 8 του ΠΔ 113/2010 που ρυθμίζουν τις αναλήψεις δαπανών σε βάρος του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων, δεν αφορούν τους δήμους.

γ. Οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 4 του ΠΔ 113/2010, που ρυθμίζουν τη διαδικασία ανάληψης υποχρεώσεων για δαπάνες μέχρι 300 ευρώ και για δαπάνες κοινοχρήστων, τηλεφωνίας και λογαριασμών επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας, δεν αφορούν τους δήμους στους οποίους δεν έχει συσταθεί ΥΔΕ.

δ. Οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 21 του ν. 2362/1995, όπως ισχύει, και της παρ. 2 του άρθρου 5 του π.δ. 113/2010, οι οποίες προβλέπουν την έγκριση των πράξεων ανάληψης πολυετών υποχρεώσεων από τον εποπτεύοντα Υπουργό, δεν εφαρμόζονται στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού, οι πράξεις των οποίων υπόκεινται κατά το Σύνταγμα και το νόμο μόνο σε έλεγχο νομιμότητας, που ασκείται σύμφωνα με τις ειδικές για αυτούς διατάξεις.

Κατά τα λοιπά, για την ανάληψη υποχρεώσεων από τους δήμους, τις συνέπειες που επισύρει η μη τήρηση της νόμιμης διαδικασίας και τις ευθύνες των αιρετών και των υπαλλήλων, ισχύουν οι διατάξεις του ΠΔ 113/2010, όπως ερμηνεύονται με την Εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών 2/21118/0026/2010.

Επισυνάπτονται υποδείγματα «Απόφασης ανάληψης υποχρέωσης» και «Πρότασης ανάληψης υποχρέωσης».

Οι Γενικοί Γραμματείς

**Υπουργείου Εσωτερικών,
Αποκέντρωσης &
Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης**

**Υπουργείου Οικονομικών
Γενικής Γραμματείας
Δημοσιονομικής Πολιτικής**

Δημήτρης Στεφάνου

Ηλίας Πεντάζος

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Υπουργείο Οικονομικών
Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
39^η Δ/ση Φορέων Γεν. Κυβέρνησης
Πανεπιστημίου 37
Τ.Κ. 101 65 - ΑΘΗΝΑ
2. Ελεγκτικό Συνέδριο
Τσόχα και Βουρνάζου 4
Τ.Κ. 115 21 - ΑΘΗΝΑ
3. ΚΕΔΚΕ
Ακαδημίας 65 & Γενναδίου 8
Τ.Κ. 106 78 – ΑΘΗΝΑ
4. ΕΕΤΑΑ Α.Ε.
Μυλλέρου 73-77
Τ.Κ. 104 36 – ΑΘΗΝΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο Γεν. Γραμματέα
2. Γραφεία Γεν. Διευθυντών
3. Δ/ση Οικονομικών ΟΤΑ
 - α) Τμήμα Οικονομικής Δ/σης ΟΤΑ
 - β) Τμήμα Φορολογικό
4. Λοιπές Διευθύνσεις του Υπουργείου